

การจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

Management of community enterprise in the group of broom flowers, Dok Kaew in Dong Suwan district, Dok Kham district, Phayao province

ธัญชนก ชัยสุข*

เดวิด ภีระบรรณ**

แจ่มจิตร์ ภีระบรรณ***

สุลลิตา คำมุง****

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดองค์การ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน และเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้วที่เป็นคณะกรรมการบริหารกลุ่มฯ จำนวน 8 คน และผู้แทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ (Interview) จากการศึกษาค้นคว้า 1) ด้านการจัดการ ได้รวมตัวกันจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ใช้ชื่อว่า “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา” 2) ด้านการผลิต จะผลิตไม้กวาดที่บ้านของสมาชิกเอง วันละประมาณ 7-10 ตี มีการฝึกสอนจากสมาชิกกลุ่มรุ่นต่อรุ่น และนำวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติม มีการพัฒนาตลาดต่างๆ

ไม่ว่าจะเป็นลายไทยที่สมาชิกคิดประดิษฐ์ด้วยตนเอง ลายน้ำไหล ลายตาล ลายเกลียว และลายดอกแก้ว 3) ด้านการตลาด จัดจำหน่ายโดยการจัดส่งให้แก่กลุ่มเครือข่าย และการออกร้านบูทขายของ 4) ด้านการเงิน แหล่งเงินทุน ได้มาจากองค์การบริหารส่วนตำบลดงสุวรรณ โครงการอยู่ดีมีสุขของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (ธกส.) งบประมาณของ CEO. ในการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ให้แก่สมาชิก มีการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายโดยற்றுบัญชีของกลุ่มฯ 5) ด้านการผลิต วัตถุดิบหลัก คือ กัง และก่อนนำมาผลิตจะต้องนำไปแช่น้ำยาฟอกขาว ซึ่งน้ำยาฟอกขาวเป็นอันตรายต่อผิวหนัง วัตถุดิบและค่าขนส่งมีราคาแพง สำหรับปัญหาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มไม้กวาดลายดอกแก้ว ด้านการจัดองค์การ พบว่า ขาดผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านการประสานงานและการหาตลาด ขาดการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ แนวทางแก้ไขปัญหาคือ 1) ด้านการจัดองค์การ คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้กับสมาชิกร่วมกัน

*อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

**อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

***อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

**** อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

อนุรักษ์โดยการถ่ายทอดการผลิตให้แก่ผู้ที่สนใจในรุ่นต่อไป
2) ด้านการผลิต ใช้วัตถุดิบอื่นทดแทน เช่น กกราชินี ซึ่งสามารถส่งเสริมให้ชุมชนปลูกกันเอง เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบต่อไป ซึ่งวัตถุดิบกักตุนไว้และรวบรวมไม่กวาดส่งทีละมาก ๆ

คำสำคัญ: การจัดการ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มอาชีพ

Abstract

The purpose of this study was to investigate the management of community enterprises in the Dokmai broom, Dong Suwan subdistrict, Dok Kham subdistrict, Phayao province, in the organization of production, marketing, finance and problem solving. The samples used in this study were 7 members of the community group, the Dok Dok Mai Broom Group, and 8 representatives from government agencies. Focus Group and Interview Interviews found that: 1) management It was incorporated as a community enterprise named “Community Enterprise Group”, Dok Dok Kaew, Dok Sua district, Dok Kham district. Phayao Province. “2) Production will produce brooms at the members own home about 7-10 per day. Coaches from the next generation. And bring the speaker to know more. Various patterns have been developed. 3) Marketing by distribution to relatives. 4) Financing The source of funding comes from the Dong Suwan Subdistrict Administrative Organization. The CEO of the Bank for Agriculture and Agricultural Co-operatives is responsible for supporting equipment and supplies for the members. The accounts are made by the treasurer

of the group. 5) The main raw materials are: Before and after production, it must be soaked in bleach. Which bleach is harmful to the skin. Raw materials and transportation costs are expensive. For the community enterprise problem of flower broom the organization found that lack of knowledgeable leaders. Coordination and marketing capabilities. Lack of promotion and support from the government Solution 1) The organization is to encourage members to conserve together. By conveying production to those interested in the next generation. 2) The production of alternative raw materials, such as queen queens, which can encourage the community to grow each other. To be the next raw materials. Buy the stockpile and collect the brooms in bulk.

Keywords: Management; Enterprise; Community

บทนำ

ในห้วงเวลาที่ประเทศชาติกำลังเผชิญปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ และประชาชนทุกระดับประสบปัญหาต่างๆ ปัญหาหนึ่งที่ประชาชนระดับรากหญ้า ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศถูกรุมเร้า คือ ปัญหา ความยากจน รัฐบาลจึงได้ประกาศสงครามกับความยากจน โดยได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาว่าจะจัดให้มีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้า โดยรัฐพร้อมที่จะช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่และการบริหารจัดการ เพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาด ทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างรายได้

ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและมูลค่าเพิ่ม เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นการสร้างรายได้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันการพัฒนาความสามารถในการจัดการและการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชนมีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการกิจการในระดับสูงขึ้นต่อไปซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ที่มีจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทยภายใต้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานการพัฒนาที่สำคัญของประเทศโดยให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนด้วยการบูรณาการกระบวนการผลิตบนฐานศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุลเน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชนรวมทั้งพัฒนาระบบการบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชนควบคู่ไปกับการสร้างผู้ประกอบการใหม่ด้วยการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการการตลาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นพัฒนามาตรฐานสินค้าการสร้างตราสินค้าการจัดการเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาและการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพของกลุ่มต่างๆให้สอดคล้องกับความหลากหลายของชุมชนเพื่อลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549)

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลลงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ก่อตั้งเมื่อ

วันที่ 26 สิงหาคม 2543 โดยได้รับงบประมาณเริ่มแรกจากสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพะเยา จำนวน 20,000 บาท ซึ่งทางสำนักงานประชาสัมพันธ์ให้นางบประมาณในส่วนนี้มาช่วยคนในชุมชน ไม้กวาด คือ อุปกรณ์สำหรับใช้ในการทำความสะอาดที่อยู่กับคนไทยเรามาช้านาน ทุกบ้านต้องมีไว้เพื่อทำความสะอาดบ้านหรือปัดอากายซึ่งเกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งเป็นพื้นความรู้ความสามารถที่ได้รับการส่งสืบทอดกันมานำมาปรับใช้รวมกับความรู้ และประสบการณ์ของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง รวมถึงชาวบ้านในท้องถิ่นสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตอันยาวนาน ไม้กวาดดอกหญ้า ทำมาจากไม้กวาดดอกหญ้าที่เรียกว่าดอกหญ้า กัง ซึ่งส่วนใหญ่จะเก็บไว้ในช่วงเดือนธันวาคม มกราคม กุมภาพันธ์ แต่ในช่วงที่ดอกออกมากที่สุด จะอยู่ในช่วงต้นเดือนมกราคม ดอกหญ้างังเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ อยู่ตามเชิงเขา หรือพื้นที่สูง ซึ่งการทำไม้กวาดดอกหญ้าเป็นการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ราวว่าหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวไร่แล้วเสร็จก็จะใช้เวลาว่างทำไม้กวาดใช้ในครัวเรือน และบางส่วนก็จะทำไม้กวาดเป็นอาชีพเสริม จำหน่ายภายในชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ต่อมาเมื่อชุมชนใกล้เคียงมาเห็นก็ขอซื้อไปใช้ เมื่อชาวบ้านเห็นว่าทำแล้วขายได้ จึงเก็บดอกหญ้างังไว้ทีละหลายๆ เพื่อทำการขายให้กับชุมชนใกล้เคียง จนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ของตำบลไปโดยไม่รู้ตัว หลังจากนั้นได้เริ่มมีการรวมกลุ่มกันทำไม้กวาดแล้วก็มีความต้องการที่จะพัฒนาให้มีรูปแบบที่แปลกใหม่ ขณะเดียวกันได้ไปดูงานที่บ้านน้ำม้า อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ได้ไปเห็นรูปแบบ จึงได้เชิญครูฝึกมาเป็นวิทยากร และทำการจัดอบรมให้แก่สมาชิก โดยทำการถ่ายวิดีโอเก็บเอาไว้เพื่อนำมาถ่ายทอดให้กับสมาชิกรุ่นต่อไป การฝึกอบรมครั้งแรกมีจำนวนผู้เข้าอบรม 55 คน สามารถทำได้ 7 คน และนำสมาชิกเป็นทำได้ 7 คน มาเป็นวิทยากรต่อไป จากไม้กวาดธรรมดาได้พัฒนามาเป็นไม้กวาด

ลายดอกแก้ว และเศษวัสดุที่เหลือจากการทำไม้กวาดได้นำมาใช้ประโยชน์ต่อไปโดยนำมาเป็นที่ใส่ไม้จิ้มฟันปากกาไม้เท้า

ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลสองสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีชื่อเสียง มีเอกลักษณ์เป็นที่รู้จักและเป็นที่นิยมสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนทั้งคุณภาพและลวดลาย ดำเนินการผลิตแห่งเดียวในประเทศไทย คือมีการถักลายของด้ามไม้กวาดที่มีลายดอกแก้วสัญลักษณ์ของตำบลสองสุวรรณและมีการจดลิขสิทธิ์ไว้แล้ว ในการผลิตแต่ละด้ามจะใส่ใจทุกรายละเอียด เพื่อคุณภาพและความทนในการนำไปใช้โดยใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยหมู่บ้านที่ดำเนินการผลิตไม้กวาดลายดอกแก้วอย่างต่อเนื่องมีจำนวน 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 8 ซึ่งผลิตภัณฑ์ไม้กวาดลายดอกแก้วมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ตั้งแต่ได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดดอกแก้วตำบลสองสุวรรณอำเภอดอกคำใต้จังหวัดพะเยา เพื่อศึกษาการจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลสองสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดองค์กร ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน ตลอดจนปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลสองสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลสองสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดองค์กร ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงิน

2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลสองสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลสองสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดองค์กร ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน และเป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพ ไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลสองสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 กลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลสองสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

2.2 กลุ่มผู้แทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

3. **ขอบเขตด้านพื้นที่** การศึกษาค้นคว้าได้กำหนดพื้นที่ ตำบลสองสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เป็นการเลือกพื้นที่ที่ศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Selective) เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มกันผลิตไม้กวาดลายดอกแก้วแห่งเดียวในจังหวัดพะเยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานทั้งปวงโดยการใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยที่มีอยู่ เช่น เงิน วัสดุ คน วิธีการ เวลา อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพ ไม้กวาดลายดอกแก้ว

วิสาหกิจชุมชน หมายถึง ลักษณะ วิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการแปรรูปผลผลิตหรือทรัพยากร ของชุมชนด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เป็นการเพิ่มมูลค่าและตอบสนอง ความต้องการของตลาดภายในชุมชน นำไปสู่การพึ่งตนเองของครอบครัว

กลุ่มอาชีพ หมายถึง กลุ่มในชุมชนที่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อการผลิต เช่น กลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว

ไม้กวาดลายดอกแก้ว หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มจัดทำขึ้น โดยมีลักษณะพิเศษเน้นความแตกต่างที่ด้านของไม้กวาดที่มีการถักสานเป็นลวดลาย

การจัดองค์การ หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มโดยพิจารณาจากหน้าที่ในการจัดการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุม

การผลิต หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของกลุ่มที่จัดทำวัตถุดิบมาสร้างผลิตภัณฑ์ไม้กวาดลายดอกแก้ว โดยมีทักษะและความชำนาญ

การตลาด หมายถึง กระบวนการวางแผนด้านตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด เพื่อสร้างสรรคิให้เกิดการแลกเปลี่ยนและสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า

การเงิน หมายถึง เงินลงทุน เงินที่ได้มาจากการดำเนินงานกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว เงินปันผลจากการดำเนินงาน หรือรายได้ของกลุ่ม

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บริบทชุมชน

ตำบลดงสุวรรณ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีเนื้อที่ทั้งหมด 40,625 ไร่ หรือ 65 ตารางกิโลเมตร ห่างจากตัวอำเภอดอกคำใต้ 11 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัด 24 กิโลเมตร มีหมู่บ้านทั้งหมด 11 หมู่บ้าน ตำบลดงสุวรรณมีพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นป่าสงวนและที่ราบสูง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบต่ำซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำการเกษตร ด้านทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ลาดติดกับเชิงเขาทางทิศตะวันตกจะเป็นพื้นที่ราบติดกับลำน้ำอิง (องค์การบริหารส่วนตำบลดงสุวรรณ, 2553)

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลป่าซาง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลสันโค้ง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลจุน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลแม่อิง กิ่งอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา

จำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงสุวรรณจำนวน 4,977 คน และจำนวนหลังคาเรือน 1,799 หลังคาเรือน อาชีพหลัก ทำนา ทำสวน ทำไร่

สถานที่สำคัญของตำบล

1. โรงเรียนบ้านดง
2. วิทยาลัยการอาชีพดอกคำใต้
3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดงสุวรรณ
4. แหล่งท่องเที่ยวหนองขวาง

ตำบลดงสุวรรณมีหมู่บ้านทั้งหมด จำนวน 11 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านอยู่ในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลเต็มทั้งหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่ที่ 1 บ้านสันป่าจี้ใต้
- หมู่ที่ 2 บ้านสันป่าจี้เหนือ
- หมู่ที่ 3 บ้านดง
- หมู่ที่ 4 บ้านดงใหม่
- หมู่ที่ 5 บ้านห้วยโป่ง
- หมู่ที่ 6 บ้านกองแล
- หมู่ที่ 7 บ้านห้วยดอกเข็ม
- หมู่ที่ 8 บ้านดงหลวง
- หมู่ที่ 9 บ้านดงครก
- หมู่ที่ 10 บ้านสันป่าสัก
- หมู่ที่ 11 บ้านสันติธรรม

ประวัติความเป็นมาของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว

กลุ่มไม้กวาดลายดอกแก้ว ก่อตั้งเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2543 ชาวบ้านตำบลดงสุวรรณ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำสวน ทำนา เมื่อว่างเว้นจากฤดูกาลเกษตรกรรม กลุ่มสตรีตำบล ดงสุวรรณก็จะนำดอกหญ้าแห้งที่พอจะหาได้ในท้องถิ่น มาตากให้แห้ง นำมามัดรวมกับไม้ไผ่ แล้วนำไปใช้กวาดบ้าน ซึ่งทำใช้กัน

ในชุมชน และบางส่วนก็จะทำไม้กวาดเป็นอาชีพเสริมจำหน่ายภายในชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ต่อมาเมื่อชุมชนใกล้เคียงมาเห็นก็ขอซื้อไปใช้ เมื่อชาวบ้านเห็นว่าทำแล้ว ขายได้ จึงเก็บดอกหญ้ามาทำไม้กวาดเพื่อทำขายให้กับชุมชนใกล้เคียง จนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ของตำบลไปโดยไม่รู้ตัว แต่ก็ยังเป็นเพียงไม้กวาดธรรมดาที่พบเห็นได้ทั่วไป ต่อมาได้ไปศึกษาดูงานการทำไม้กวาดที่บ้านน้ำม้า อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และเชิญครูฝึกมาเป็นวิทยากรและจัดอบรมการทำไม้กวาดลายดอกแก้วให้แก่สมาชิกการฝึกอบรมครั้งแรกมีจำนวนผู้เข้าอบรม 55 คน สามารถทำไม้กวาดลายดอกแก้วได้ 7 คน จึงให้สมาชิก 7 คนนั้นเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิกต่อไป จากไม้กวาดธรรมดาได้รับ การพัฒนาเป็นไม้กวาดลายดอกแก้วที่มีความแปลกใหม่ สวยงาม เศรษฐกิจที่เลื้อจากการทำไม้กวาด ได้นำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการทำกล่องใส่ไม้จิ้มฟัน ปากกา และไม้เท้า โดยหมู่บ้านที่ดำเนินการผลิตไม้กวาดลายดอกแก้วอย่างต่อเนื่องมีจำนวน 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 8 ซึ่งผลิตภัณฑ์ไม้กวาดลายดอกแก้วมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ตั้งแต่ได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา

รางวัลที่สร้างความภาคภูมิใจให้แก่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบล ดงสุวรรณ อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

1. ได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่น ระดับห้าดาว จังหวัดพะเยา ประจำปี 2546 ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP Product Champion) จังหวัดพะเยา
2. ได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่น ระดับสามดาวภาคเหนือ ประจำปี 2546 ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ประเภทเครื่องใช้ และเครื่องประดับตกแต่ง
3. ได้รับใบอนุญาตการใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรชุมชนแปรรูป (ไม้กวาด

ลายดอกแก้ว) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรเขตที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ กรมส่งเสริมการเกษตร

4. หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดลายดอกแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบล ดงสุวรรณ อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

5. ได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่น ระดับสามดาว ประจำปี 2552 ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP Product Champion) ประเภทของใช้/ตกแต่ง/ของที่ระลึก

6. ได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่น ระดับสี่ดาว ประจำปี 2553 ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี 2553 (OTOP Product Champion) ประเภทของใช้ ตกแต่ง ของที่ระลึก

แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพ

พัฒนา บุญยรัตนพันธุ์ (อ้างถึงใน ทองสุข พระบาง, 2552 : 10 - 11) กลุ่มมีนักวิชาการให้ความหมายไว้ว่า คือบุคคลรวมตัวกันตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป โดยมีแบบแผนของการปฏิบัติต่อกันทางจิตวิทยาและเป็นที่ยอมรับกันในสมาชิกของกลุ่มเองและกลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มมีแบบอย่างพฤติกรรมรวมกันโดยเฉพาะกลุ่มแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. กลุ่มที่เป็นทางการ ซึ่งทุกฝ่ายภายในกลุ่มประเภทนี้ค่อนข้างจะมีระเบียบแบบแผนที่แน่นอน มีกฎเกณฑ์รับผิดชอบกันอย่างชัดเจน

2. กลุ่มที่ไม่เป็นทางการ เกิดขึ้นโดยสมาชิกมารวมตัวกันเองตามธรรมชาติ

โดยการรวมกลุ่มมีความีหลักการดังนี้

1. ขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่ม เช่นกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ควรมีหลักเกณฑ์ที่ยึดถือ กล่าวคือการหาผู้นำที่ถนัดเฉพาะเรื่อง มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความสมัครใจ มีสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงกัน ไม่ขัดแย้ง สภาแวดล้อมเหมือนๆ กัน
2. ขั้นตอนการเคลื่อนไหวของกลุ่ม เป็นการผลักดันให้กลุ่มเกิดพลังต่อรองมีหลักเกณฑ์ที่ต้องยึดถือ

เช่น การประชุม การพบปะ การส่งเสริมแนวคิด ระเบียบวินัย ส่งเสริมสัมพันธภาพบุคคล ส่งเสริมกิจกรรมให้ต่อเนื่อง ส่งเสริมวิชาการ ส่งเสริมประโยชน์และความรับผิดชอบร่วมกัน

3. ขั้นการเจริญเติบโตของกลุ่ม ขั้นตอนนี้สมาชิกในกลุ่มเพิ่มจำนวนมากขึ้น ความสัมพันธ์ภายในยังคงเดิมในการดำเนินงาน มีหลักเกณฑ์ควรยึดถือคือ การสร้างสหสัมพันธ์การรวมกลุ่มขึ้น สร้างหน่วยงานนำขึ้น สร้างผลประโยชน์ร่วมกัน สร้างกิจกรรม ฟังพากัน เสริมสร้างความสามารถและประสิทธิภาพกลุ่มด้านวิชาการ สร้างพลังร่วมและสร้างพลังสำรอง

กระบวนการกลุ่มเป็นวิธีการทำงานของคนที่มารวมกันเป็นกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกตามบทบาทภารกิจ มีความเคารพต่อความคิดเห็น ภายใต้ปฏิบัติตามระเบียบของกลุ่มเพื่อให้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานเป็นการทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคมีลักษณะดังนี้

1. การปฏิสัมพันธ์ คือ การแสดงพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มที่ก่อให้เกิดอิทธิพลในอันที่จะทำให้เกิดการโต้ตอบจากพฤติกรรมของบุคคลอื่นๆ พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งจะเป็นสิ่งเร้าให้บุคคลอื่นตอบสนอง จะเป็นสิ่งเร้าส่งกลับไปให้และมีการตอบสนองกลับมาในลักษณะซึ่งกันและกัน

2. จุดประสงค์ของกลุ่ม กลุ่มทุกกลุ่มจะต้องมีจุดมุ่งหมายของกลุ่ม

3. บทบาทของสมาชิก หมายถึงรูปแบบของพฤติกรรมซึ่งบ่งบอกถึงลักษณะนิสัยของฐานะบุคคลในกลุ่ม การแสดงบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม อาจจะมีรูปแบบเหมือนกันหรือต่างกันแล้วแต่ฐานะของบุคคลในกลุ่ม แต่ทุกฐานะ บทบาทของสมาชิกจะต้องดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ตั้งไว้

จิรพรรณ กาญจนะจิตรา (2540 : 10) ได้กล่าวว่า กลุ่มอาชีพเป็นการรวมตัวของบุคคลโดยที่บุคคลในกลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สมาชิกแต่ละคนต้องมีความตระหนักดีว่าทั้งตนเองและสมาชิกคนอื่นๆ มีความ

เป็นสมาชิกของกลุ่ม ต่างก็ได้รับความพึงพอใจจากการมีส่วนร่วมกับคนอื่นๆ หากจะลำดับตั้งแต่หลักและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพสามารถที่จะกล่าวได้ว่าการดำเนินงานกลุ่มอาชีพ หากไม่มีหลักและวิธีดำเนินงานจะส่งผลให้กลุ่มไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

หลักและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ

1. วัตถุประสงค์ของการดำเนินกลุ่ม

1.1 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพและการตลาดของครอบครัว

1.2 ให้รู้จักการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้แก่ครอบครัว

1.3 ให้สมาชิกรู้จักการดำเนินงานในรูปแบบกลุ่มด้วยตนเองตามหลักการประชาธิปไตย

1.4 ส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพมีความเชื่อมั่นและกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพ

1.5 รู้จักหาข้อมูลด้านราคา การตลาด การผลิตคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด

1.6 ให้รู้จักแสวงหาความร่วมมือด้านเงินทุน การจำหน่ายทั้งภาครัฐและเอกชน

2. ด้านการผลิต มีวิธีการ 2 รูปแบบ ได้แก่

2.1 ส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์

2.1.1 สนับสนุนส่งเสริมให้มีทุกครัวเรือนโดยไม่ต้องจัดตั้งกลุ่ม

2.1.2 ต้องเป็นโครงการในแผนพัฒนาตำบล

2.1.3 เงินงบประมาณจากหลายแหล่งสนับสนุน แต่ให้ถือเป็นเงินทุนคินกลุ่มหรือหมู่บ้านของตน

2.1.4 คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ในการจัดทำทะเบียนรายจ่ายพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และรับผิดชอบเงินทุนคินกลุ่ม

2.2 ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ เพื่อการผลิตและการออกจำหน่ายเป็นรายได้เพิ่มพูนแก่ครอบครัว เช่น ด้านการเกษตร การประมง หัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

2.2.1 ต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพนั้น

2.2.2 จัดตั้งกลุ่มตามลักษณะอาชีพ

2.2.3 กลุ่มอาชีพที่สมาชิกกลุ่มเป็นสมาชิก
กลุ่มออมทรัพย์

2.2.4 ประสานงานเกษตรตำบล ปศุสัตว์
ฝึกอบรมอาชีพ ให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่ม

2.2.5 งบประมาณ เงินอุดหนุน การพัฒนา
ชุมชน หรือภาคเอกชนและหน่วยงานราชการอื่น

2.2.6 โครงการที่สนับสนุนอยู่ในแผน
พัฒนาตำบล

2.2.7 ให้มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ
บริหารโครงการ โดยมีระเบียบกลุ่มและรับผิดชอบเงินทุน
คืนกลุ่มด้วย

3. ด้านการตลาด การตลาดมีขั้นตอนการดำเนินงาน
ดังนี้

3.1 ปรับปรุงการผลิตให้มีคุณภาพ และ
รูปแบบตรงกับความต้องการของตลาด

3.2 จัดทำเอกสารแนะนำผลิตภัณฑ์ประเภท
ต่างๆ เผยแพร่ข่าวสารความเคลื่อนไหวด้านการตลาด

3.3 จัดนิทรรศการเผยแพร่และแสดงผลการ
ดำเนินงานส่งเสริมอาชีพอย่างต่อเนื่อง ตามสถานการณ์

3.4 ส่งผลิตภัณฑ์ไปเผยแพร่หรือจำหน่ายยัง
ศูนย์รวมผลิตภัณฑ์

สรุปว่า กลุ่มอาชีพ คือ การรวมกันประกอบอาชีพ
ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน และดำเนินกิจกรรมร่วมกัน
ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพและช่วยเหลือ
ส่วนรวม

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

นายวรฤทธิ์ ตันเต้ม (2556 : สัมภาษณ์) พระราช
บัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 บัญญัติไว้ว่า
วิสาหกิจชุมชน หมายความว่า กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการ
ผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่นๆ ที่ดำเนินการ

โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวม
ตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลใน
รูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อ
การพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน
ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
โดยมีองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินการ
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน
โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุน แรงงานในชุมชน เป็นหลัก
3. ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน
4. เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสาน
ภูมิปัญญาสากล

5. มีการดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยง
กิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ

6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ

7. มีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชน
เป็นเป้าหมาย เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หมายถึง
คณะบุคคลที่รวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการทำ
กิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน
ของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

รุ่งทิพย์ เสมอเชื้อ (2551 : 17) กล่าวว่า วิสาหกิจ
ชุมชน คือ การประกอบการซึ่งรวมถึงกระบวนการคิด การ
จัดการผลผลิต และทรัพยากรทุกขั้นตอน โดยภูมิปัญญา
ขององค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อพัฒนา
เศรษฐกิจสังคมและการเรียนรู้ของชุมชน

วิจิต นันทสุวรรณ (2547 : 5) ได้กล่าวไว้ว่า
กระบวนการวิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการที่เชื่อมโยง
การผลิตทางการเกษตร การแปรรูป และการตลาด
ของชุมชนเข้าเป็นกระบวนการเดียวกัน และดำเนินการ
โดยชุมชน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน คือ การฟื้นฟูและ
พัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน ที่ไม่เข้มแข็ง สร้างแบบแผน
ทางเศรษฐกิจและสังคมใหม่ในระดับรากฐานของสังคมไทย
ให้เป็นเซลล์เศรษฐกิจเล็กๆ ที่เข้มแข็ง และประกอบกันขึ้น

เป็นองค์ประกอบของระบบเศรษฐกิจภาพรวม โดยการพัฒนาคนให้เป็นผู้ประกอบการวางแผนการประกอบอาอยู่บ้าน พื้นฐานของผลผลิต ทรัพยากร และความรู้ภูมิปัญญาของชุมชน ที่เรียกว่า “ทุนชุมชน” และเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายกิจกรรมให้อยู่ในกระบวนการเดียวกัน

ดังนั้น วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมชุมชน โดยชุมชน เพื่อประโยชน์ของคนในชุมชน ที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทุนทางสังคมของชุมชนในการดำเนินกิจการ ดังกล่าวจุดมุ่งหมายของ การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนการเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่นและกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างโอกาสและรายได้ของชุมชนฐานราก ให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนหลักการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนหลักการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คือ การทำให้สินทรัพย์ของชุมชน กลายเป็นสินทรัพย์ที่มีค่า และทำให้เป็นสินทรัพย์ที่มีมูลค่าเพิ่ม เพื่อนำไปสู่สินค้าของชุมชนทำให้เกิดรายได้ และกลายเป็นสินทรัพย์ของชุมชน เพื่อให้รากฐานเศรษฐกิจมั่นคง ซึ่งมาจากภูมิปัญญาของชุมชนเองบทบาทของกรมการพัฒนาชุมชนในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นองค์กรประสานการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน สร้างความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจสมัยใหม่ กับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย

แนวคิดเกี่ยวกับหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

กรมการพัฒนาชุมชน (2547 : 7 - 8) โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product : OTOP) มีการริเริ่มขึ้นในสมัยที่ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี โดยเป็นโครงการที่รัฐบาลส่งเสริมให้ชาวบ้านในแต่ละตำบล สร้างอาชีพในการผลิตสินค้าเพื่อออกจำหน่าย โดยสร้างเป็นสินค้าประจำตำบลนั้นๆ เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แต่ละชุมชนได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้าโดยภาครัฐพร้อมที่จะเข้ามาช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่ และบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงสินค้า

จากชุมชนสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ ด้วยระบบร้านค้า เครือข่ายและอินเทอร์เน็ต และเพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และมีมูลค่าเพิ่มเป็นสิ่งที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น โดยรัฐบาล ได้กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. สร้างงาน สร้างรายได้ แก่ชุมชน
2. สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้สามารถคิดเอง ทำเอง ในการพัฒนาท้องถิ่น
3. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
5. ส่งเสริมความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างความเจริญแก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น เป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น สามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมีหลักการพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Yet Global) ผลิตภัณฑ์ต้องมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวัฒนธรรมและมีจุดเด่นเฉพาะ เป็นที่ยอมรับของตลาดภายในประเทศและตลาดโลก
2. พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self-Reliance-Creativity) ต้องมีการระดมความคิดในการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ได้สิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่จะช่วยกันทำได้ โดยคำนึงถึงการรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณี ในแต่ละท้องถิ่นให้สอดคล้องและเหมาะสม ไม่ซ้ำแบบกัน

และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของหมู่บ้านหรือตำบล

3. การสร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) การสร้างบุคคลที่มีความคิดกว้างไกล มีความรู้ ความสามารถให้เกิดขึ้นในสังคม มีการวางแผน การตลาด มุ่งเน้นการผลิตและบริการ โดยคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นหลัก

ผลิตภัณฑ์ไม่ได้หมายถึงตัวสินค้าอย่างเดียว แต่เป็นกระบวนการทางความคิด รวมถึงบริการ การดูแล การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรักษาภูมิปัญญาไทย การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น จุดขายที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่วประเทศและทั่วโลก

จิตติโส แก้วบุญเรือง (2548 : 1) นับตั้งแต่เศรษฐกิจของประเทศไทยตกต่ำ อันเนื่องมาจากผลกระทบของวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้แรงงานที่ถูกเลิกจ้างจากภาคอุตสาหกรรมที่ปิดตัวลง ไหลย้อนกลับสู่ชนบทเป็นจำนวนมาก รัฐบาลโดยกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ได้พยายามหามาตรการสนับสนุน การกระจายการจ้างงานไปสู่แรงงานในภาคชนบทหลายรูปแบบ เพื่อที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวให้สอดคล้องกับนโยบายการแก้ปัญหา 3 ประการของประเทศ คือ

1. ปัญหาความยากจน
2. ปัญหายาเสพติด
3. ปัญหาการประพฤติมิชอบในระบบราชการ

นโยบาย 3 ประการนี้ เป็นนโยบายที่รัฐบาลต้องการใช้ฟื้นฟูเศรษฐกิจหรือแก้ความยากจนของประชาชน ซึ่งหากปัญหาเรื่องความยากจนสามารถแก้ไขหรือทำให้ดีขึ้นได้ ก็น่าจะมีผลทำให้ปัญหายาเสพติดและปัญหาการประพฤติมิชอบในระบบราชการลดน้อยลงได้ด้วย ในการแก้ปัญหาเหล่านี้ รัฐบาลได้ดำเนินการโดยการเข้าไปให้การสนับสนุนช่วยเหลือ แนะนำในส่วนของคุณวาทักษะและเงินลงทุน ปรากฏเป็นโครงการต่างๆ เช่น

โครงการส่งเสริมหมู่บ้านอุตสาหกรรม โครงการสนับสนุนพัฒนาธุรกิจขนาดย่อม โครงการกองทุนหมู่บ้าน และโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนนโยบายการแก้ปัญหาการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศชาติและประชาชนในระดับฐานราก เป็นโครงการที่รัฐบาลโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนได้เข้าไปให้การส่งเสริมด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ชุมชนนั้นๆ สามารถประกอบอาชีพ ประกอบการผลิตสินค้าและบริการที่ชุมชนนัดและสามารถทำได้ดีที่สุดออกจำหน่ายเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว ซึ่งจะทำให้ชุมชนหรือตำบลนั้นๆ มีความเข้มแข็ง ดำรงตนอยู่ได้อย่างสงบสุขและสามารถถึงตนเองในแนวทางของระบบเศรษฐกิจพอเพียงได้

ทฤษฎีการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ เป็นงานสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนต้องทำให้ได้ตามเป้าหมายอย่างชาญฉลาด เนื่องจากปัจจุบันมีการแข่งขันในทางธุรกิจกันมากขึ้น ทำให้ธุรกิจต้องดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีทิศทางที่ชัดเจน การจัดการจึงเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและสร้างความก้าวหน้าแก่ธุรกิจ โดยที่ประสิทธิภาพ หมายถึงการทำงานให้ได้ผลลัพธ์ (Outputs) โดยการใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า (Input) ให้คุ้มค่ามากที่สุด ซึ่งจะให้ความสำคัญกับวิธีการหรือกระบวนการในการทำงาน โดยเฉพาะความสำคัญระหว่างผลลัพธ์และปัจจัยนำเข้า ที่ได้จากการแปรรูปที่ได้ส่วนสูงสุด ขณะที่ประสิทธิผล หมายถึงการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งจะให้ความสำคัญกับการทำงานให้สำเร็จเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร

เมื่อกล่าวถึงการบริหารจัดการก็มักมองถึงการดำเนินการตามหน้าที่หลัก (Functions) ซึ่งเป็นกลไกปกติขององค์กร เช่น การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การอำนวยการ (Directing) และการกำกับควบคุม (Controlling)

สุวัฒน์ คิริณันต์ และภาวนา สายชู (2548) การจัดการ หมายถึง กระบวนการที่ใช้ผู้จัดการใช้ศิลปะ และกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอน โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์กร มีการพิจารณาความสามารถ ความถนัด ทักษะ และความมุ่งมั่นทางด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่ไปด้วย ทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

สมยศ นาวิการ (2543) ได้ให้ความหมายการบริหารจัดการ คือ กระบวนการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลอื่น

การพิจารณาการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ นั้นพิจารณาได้จากหน้าที่ในการจัดการ (Management Functions) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุม

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดวิธีการทางที่จะปฏิบัติไว้เป็นการล่วงหน้า (Predetermine a Course of Actions) ซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จตามต้องการ การวางแผนประกอบด้วยกระบวนการนึกคิด (Conceptual Thinking) ที่สมบูรณ์และเป็นสาระถูกต้อง (Objective) พัฒนากลยุทธ์ (Strategies) จัดทำแผนงาน (Programs) จัดสรรงบประมาณการใช้ทรัพยากรต่างๆ (Budget) กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติ (Procedures) และนโยบาย (Policies) ที่ดีที่สุดสำหรับองค์กรของตน ภายหลังจากที่ได้มีการวิเคราะห์และคาดการณ์ (Forecast) สภาพเหตุการณ์ต่างๆ อย่างระมัดระวังและรอบคอบที่สุดแล้ว เป้าหมายสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่วางแผนก็คือ จะต้องตัดสินใจเลือกและรู้จักทำแผนต่างๆ ให้ได้แผนงานที่ดีที่สุดและเหมาะสมกับกำลังความสามารถขององค์กรที่จะเป็นหนทางให้้องค์กรสามารถหาประโยชน์จากการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมได้คาดการณ์ไว้แล้ว

2. การจัดการ (Organizing) หมายถึง ภาระในการกำหนดจัดเตรียมความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่างๆ

เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเกี่ยวข้องกับการบริหารสิ่งของและทรัพยากรต่างๆ กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดจะแบ่งสรรกันไปทำ ระบุขอบเขตตำแหน่งงานต่างๆ และพิจารณาให้ทราบถึงรายละเอียดของความยากง่ายของงานแต่ละตำแหน่ง เพื่อให้สามารถทราบถึงคุณสมบัติของคนที่ต้องการได้

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การจัดคนให้เข้าทำงานตามความรู้ความสามารถและความชำนาญงาน หรือให้เหมาะสมกับงาน เพื่อการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนและมีประสิทธิภาพ

4. การสั่งการ (Directing) หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้การกระทำต่างๆ ของทุกฝ่ายในองค์กรเป็นไปในทางที่จะส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การสั่งการประกอบด้วย ความพยายามให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันทำงาน และเสริมต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร การมอบหมายงาน และกระตุ้นให้ทุกคนทำงาน การประสานงานของทุกฝ่ายให้เข้ากันได้ ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนและกลุ่มคนเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยให้งานของทุกฝ่ายสอดคล้องและเสริมกันในด้านที่จะสำเร็จตามวัตถุประสงค์เดียวกันได้

5. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การบังคับหรือกำกับให้การทำงานต่างๆ เป็นไปตามแผนกระบวนการ วิธีการควบคุมได้การควบคุมที่จัดขึ้น ก็คือ การวัดผลงานที่ทำไปด้วยการเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้ทราบถึงข้อแตกต่างที่ผิดไปจากแผนและสามารถดำเนินการแก้ไขให้เข้าสู่ทิศทางที่ถูกต้องได้ เนื่องจากการที่ทุกอย่างจะต้องอาศัยคนเป็นผู้ทำการควบคุม จึงมีจุดสนใจที่การควบคุมให้ปฏิบัติงานเป็นผลดีเสมอ การรู้จักใช้ระบบการตอบแทนและลงโทษ จึงเป็นศิลปะสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนจำต้องเข้าใจ

ธงชัย สันติวงษ์ (2545) ได้ให้ความหมายของการจัดการไว้ว่า การจัดการ คือการกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเข้ามาทำหน้าที่ประสานการทำงานของบุคคลที่ต่างฝ่ายต่างทำและไม่อาจประสบผลสำเร็จจากการแยกกันทำให้สามารถบรรลุผลสำเร็จได้

ปัจจัยในการจัดการเพื่อใช้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกิจการประกอบด้วย

1. คน (Man)
2. เครื่องจักร (Machine)
3. เงินทุน (Money)
4. วัสดุ (Material)

กระบวนการจัดการ

กระบวนการจัดการประกอบด้วยหน้าที่ทางการจัดการ 5 ประการ ตามทฤษฎีของ Henri Fayol คือ (ธงชัย สันติวงษ์. 2545 ; อ้างอิงจาก Henri Fayol. General and Industrial Management. 1964 : Unpagged)

1. การวางแผน (Planning) การกำหนดแผนงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อผลสำเร็จตามที่ต้องการ จะมีขั้นตอน 2 ส่วนคือ การกำหนดเป้าหมายและการวางแผนเพื่อให้เกิดผลตามเป้าหมาย

2. การจัดองค์การ (Organizing) การพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้งานต่างๆ สามารถดำเนินไปโดยมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี การจัดโครงสร้างองค์การคือการจัดโครงสร้างที่ประกอบด้วยกำหนดตำแหน่งงาน การจัดกลุ่มงานเป็นหน่วย เป็นแผนก หรือเป็นกอง การมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน โครงสร้างหน้าที่จะต้องสามารถชี้ชัดได้ว่าใครต้องทำงานอะไร และใครต้องรายงานใคร ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเป็นระเบียบในขณะปฏิบัติงานเป็นกลุ่มได้ดี การจัดโครงสร้างองค์การ มีขั้นตอนการจัด 2 ขั้นตอน

2.1 การจัดกลุ่มงานที่จำเป็นเพื่อการทำงานตามเป้าหมาย

2.2 การมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นเพื่อการปฏิบัติงานต่างๆ

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) ภารกิจของผู้บริหารในการดำเนินกิจกรรมทางการจัดการที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้องค์กรธุรกิจมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพพร้อมในการทำงานทุกตำแหน่งงาน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดคนเข้าทำงาน เพื่อให้ได้คนดีมีความสามารถพร้อมก็คือ การต้องทำการคัดเลือก ปฐมนิเทศ การอบรม และพัฒนาบุคคล ตลอดจนการประเมินผลและการจัดระบบตอบแทน

4. การสั่งการ (Directing) กิจกรรมทางการจัดการโดยผู้นำหรือผู้บริหารในบังคับบัญชาให้การทำงานต่างๆ ภายในโครงสร้างองค์การดำเนินไปโดยราบรื่น มีการประสานร่วมแรงร่วมใจกันทำงานของตนอย่างดีโดยอาศัยวิธีการเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดี

5. การควบคุม (Controlling) คือ กิจกรรมต่างๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดแน่ใจว่าการทำงานต่างๆ จะสำเร็จผลตามแผนที่ตั้งไว้ การควบคุมจะต้องมีการพิจารณาตกลงใจให้ชัดว่าจะวัดผลงานอะไร จะวัดโดยวิธีการอย่างไร จะใช้เกณฑ์อะไรเป็นตัววัด

ธงชัย สันติวงษ์ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. <http://www.wiruch.com> .2552) กล่าวถึงลักษณะของงานบริหารจัดการไว้ 3 ด้าน คือ

1. ในด้านที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้างาน งานบริหารจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์กร

2. ในด้านภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ งานบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่างๆ ในองค์กร และการประสานกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน

3. ในด้านความรับผิดชอบ งานบริหารจัดการ หมายถึง การต้องทำให้งานต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีการอาศัยบุคคลต่างๆ เข้าด้วยกัน

สุวัฒน์ ศิริรินทร์ และภาวนา สายชู (2548) การจัดการ

หมายถึง กระบวนการที่ใช้ผู้จัดการใช้ศิลปะ และกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอน โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์กร มีการพิจารณาความสามารถ ความถนัด ทักษะ และความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่ไปด้วย ทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2542 : 124 - 138) ได้กล่าวถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จและล้มเหลว 9 ประการ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการเงินหรือเงินทุน กล่าวคือ หากธุรกิจชุมชนสามารถระดมเงินจากชุมชนได้เอง หรือมีเงินช่วยเหลือจากภายนอก จะทำให้โอกาสที่ธุรกิจจะจัดตั้งและดำเนินการได้ดีประสบผลสำเร็จมีความเป็นไปได้สูง
2. ปัจจัยด้านการตลาด กล่าวคือ การรู้ความต้องการของตลาดและรู้ว่าจะนำสินค้าไปขายที่ไหน อย่างไร
3. ปัจจัยด้านการผลิต กล่าวคือ ความได้เปรียบในเชิงเปรียบเทียบที่พิจารณาจากวัตถุดิบ ทักษะ และความชำนาญของผู้ทำการผลิต นับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญพอๆ กับโอกาสทางตลาด
4. ปัจจัยด้านบริหารและจัดการ ได้แก่ ความสามารถในการบูรณาการระบบงาน เงิน บุคลากร และระบบตลาด
5. ปัจจัยด้านผู้นำ เป็นที่ไว้วางใจของสมาชิก มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการนำ มีความเสียสละ ก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จได้
6. ปัจจัยด้านแรงงาน การมีแรงงานในท้องถิ่นเพียงพอ และมีทักษะการผลิตเป็นปัจจัยทำให้ธุรกิจชุมชนประสบผลสำเร็จ
7. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิก การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ทำให้เกิดธุรกิจชุมชนอย่างแท้จริง
8. ปัจจัยเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับขององค์กร ระเบียบข้อบังคับเป็นกฎเกณฑ์กติกาเพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตาม ในอันที่จะทำให้การดำเนินงานไปสู่เป้าหมายเป็นไปอย่างราบรื่น และสอดคล้องประสานกัน

9. ปฏิสัมพันธ์กับภายนอก หมายถึง ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลหรือบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงาน ธุรกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จล้วนแต่มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับภายนอก

สรุปจากแนวคิดที่กล่าวมา อาจกล่าวได้ว่าการบริหารจัดการเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยมีการวางแผน การจัดการองค์การ การบริหารงานบุคคล การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผล การบริหารงบประมาณ ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมของกลุ่มเกิดความสมดุลส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้วตำบลลงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาและ เพื่อใช้เป็นตัวอย่างในการบริหารงานให้กับกลุ่มอาชีพในพื้นที่อื่นๆ
2. ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานเพื่อสามารถปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลลงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มณฑนา ขำหาญ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาระบบการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนท้องถิ่นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเป็นกรรมวิธีแบบชาวบ้านหรืออุตสาหกรรมภายในครอบครัว การบริหารและจัดการเป็นวิธีการปฏิบัติที่ได้รับสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษในอดีต อย่างไรก็ตามผู้ผลิตได้พยายามปฏิบัติให้เป็นระบบที่ใกล้เคียงกับระบบการจัดการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ตามมาตรฐานในระบบสากล วิธีการบริหารจัดการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ได้ศึกษารายละเอียดถึงวิธีการและขั้นตอน 5 ด้าน

ด้านบุคลากร ปัญหาเกิดจากการรวมกลุ่มคนในการทำงานและค่าจ้างแรงงานตอบแทนที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้กลุ่มไม้ไผ่จักรสาน และกลุ่มไม้สลัก ยังพบปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดส่งเสริมเยาวชนให้มีความสนใจสืบสานต่อในงานการอาชีพให้มากขึ้น

ด้านการเงิน ส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาในด้านเงินทุนหมุนเวียน หากได้รับการสนับสนุนที่จริงจังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสม่ำเสมอให้กับชุมชนในท้องถิ่นอย่างเสมอภาคก็สามารถที่จะพัฒนาการผลิตให้ได้คุณภาพของผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น

ด้านวิธีการปฏิบัติงาน คนงานมีทักษะความชำนาญมากในด้านการจัดการที่เป็นเอกสาร เช่น การทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายเอกสารการติดต่อการสั่งซื้อการจัดจำหน่ายโดยเฉพาะตลาดต่างประเทศและกฎหมายการทางธุรกิจ

ด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ทุกกลุ่มมีการแข่งขันมากขึ้นการจัดจำหน่ายมีตามแหล่งชุมชนโดยทั่วไป ผู้บริโภคมีความพอใจ นิยมในสินค้าที่ดีมีคุณภาพและความคงรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นเฉพาะตัว

ด้านเรื่องจักร โดยทั่วไปส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นอย่างง่ายใช้ในงานหัตถกรรม แตกต่างไปจากเครื่องมือเครื่องจักรในแบบสายการผลิตระบบอุตสาหกรรมบางกลุ่มผู้ผลิตอาจต้องการเครื่องจักรขนาดเล็กยังพบว่าหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมผู้ผลิตยังไม่ได้ให้การสนับสนุนในด้านเครื่องจักรและเทคโนโลยีทั้งนี้เนื่องจากราคาเครื่องจักรขนาดใหญ่มีราคาสูงมาก

ชไมพร อุดมนพวิทยา และคณะ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาธุรกิจชุมชนกลุ่มผู้แปรรูปผ้าใยกล้วย บ้านคอดยาว พบว่า การบริหารจัดการของกลุ่มผู้แปรรูปผ้าใยกล้วย บ้านคอดยาว ตำบลทุ่งกล้วย การจัดโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการอย่างหลวมๆ โดยให้ความสำคัญกับผู้นำกลุ่มเพื่อจะสร้างการมีส่วนร่วม

ของสมาชิกในการดำเนินการด้านต่างๆ และการจัดสรรผลประโยชน์ให้กับสมาชิกกลุ่ม บ้านคอดยาว ตำบลทุ่งกล้วย และการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกจะแบ่งตามความถนัดของขั้นตอนการแปรรูป ปัจจุบันกลุ่มผู้แปรรูปผ้าใยกล้วยประสบปัญหาความขัดแย้งภายใน

ด้านการผลิต พบว่า ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยังไม่มีการพัฒนาที่ต่อเนื่องและการผลิตก็ไม่ได้มีการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในเรื่องการบำบัดน้ำเสีย

ด้านการตลาด พบว่า การสั่งซื้อสินค้าแต่ละครั้งจะติดต่อทางโทรศัพท์ผ่านประธานกลุ่ม และมีการผลัดเปลี่ยนกันไปตั้งแผงจำหน่ายที่จังหวัดเชียงใหม่

การกำหนดราคา พบว่า เนื่องจากต้องนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศลาว จึงทำให้มีการตั้งราคาสูง และในขณะที่ทางกลุ่มยังไม่ได้มีการคำนวณต้นทุนที่แท้จริง จึงส่งผลให้การตั้งราคาของกลุ่มไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น

ด้านการเงิน พบว่า มีระบบการบันทึกบัญชีของกลุ่มอย่างง่ายๆ ไม่เป็นระบบ

ด้านการได้รับการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า กลุ่มได้รับการช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

ธนากร เรื่องศิลป์สุวิทย์ (2549: บทคัดย่อ) การศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์จักสาน ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การศึกษาระดับความสำเร็จและปัญหาในด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการตลาด ด้านการผลิต ด้านการเงิน และด้านการจัดการ

ระดับความสำเร็จของกิจการสามารถจัดได้จากผลการดำเนินงานในด้านการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านการตลาด ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการขายจะมีความสำเร็จที่แตกต่างกัน คือ รักษาจำนวนลูกค้าเดิมไว้ได้

สามารถเก็บเงินค่าสินค้าได้เร็ว คุณภาพสินค้าดีกว่าคู่แข่งชั้น ลูกค้านิยมปริมาณการสั่งซื้อเพิ่มขึ้น ช่องทางการจัดจำหน่ายที่ดี จำนวนลูกค้าใหม่เพิ่มขึ้น พนักงานขายมีประสิทธิภาพ มีพนักงานขายเพียงพอ มีการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายดีกว่าคู่แข่งชั้นอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการผลิต วัตถุดิบในการผลิตมีปริมาณเพียงพอ กำลังการผลิตเพียงพอในการผลิตสินค้า พนักงานมีความชำนาญ สามารถหาวัตถุดิบทดแทนได้ สินค้าที่ผลิตมีคุณภาพตามที่ต้องการ ผลิตสินค้าได้ตามระยะเวลาที่วางแผนไว้อยู่ในระดับมาก

3. ด้านการเงิน วิสาหกิจชุมชน มีแหล่งที่มาของเงินทุนจากเจ้าของหรือกลุ่มมากที่สุด สามารถหาต้นทุนสินค้าที่แท้จริงได้ถูกต้อง มีความชำนาญในการบริหารทางการเงินอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการจัดการ ประกอบด้วย สามารถรักษาพนักงานที่มีฝีมือ ค่าตอบแทนมีความจูงใจในการทำงาน พนักงานมีความชำนาญในการผลิตอยู่ในระดับมาก

รุ่งทิพย์ เสมอเชื้อ (2551 : บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว : กรณีศึกษาตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เกี่ยวกับธุรกิจชุมชน โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการศึกษา พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีสถานภาพสมรส มีสถานภาพเป็นสมาชิกในครอบครัว มีอาชีพเกษตรกร และเข้าเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ

ไม้กวาดลายดอกแก้ว เป็นเวลามากกว่า 3 ปี เป็นส่วนใหญ่

การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว การบริหารจัดการด้านการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดโดยภาพรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า รายการที่อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผลิตภัณฑ์

การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว การบริหารจัดการด้านผลิต ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผลผลิต

การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว การบริหารจัดการด้านการบริหารองค์กร ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การควบคุม โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดองค์กร

การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว การบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี ได้แก่ โครงสร้างเงินทุน สภาพคล่องทางการเงิน การจัดทำบัญชีและงบการเงิน โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำบัญชีและงบการเงิน

ความคิดเห็นการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ด้านคุณประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มไม้กวาดลายดอกแก้ว โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลดง

สุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 1,799 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 4,977 คน โดยประชาชนที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 219 คน

กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 8 คน โดยเลือกเฉพาะผู้ที่เป็นคณะกรรมการบริหารกลุ่มฯ

2. กลุ่มผู้แทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 คน โดยคัดเลือกจากหน่วยงานที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

1. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว

2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ (Interview) โดยมีประเด็น ดังนี้

ตอนที่ 1 การจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดองค์กร ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงิน

ตอนที่ 2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

การจัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การบรรยายสรุปข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์ (Interview)

ผลการศึกษา

สรุปผลข้อมูลการจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

1. ด้านการจัดองค์กร

โครงสร้างการทำงาน

วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ได้มีการแบ่งหน้าที่โดยการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการกลุ่มฯ คณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ของตำบลดงสุวรรณ ประกอบด้วย

1. ประธาน นางเบญจมาศ น้อยผิวนวล
2. รองประธาน นางโสภา ลือเรือง
3. เภรณญิก นางสาวแสงจันทร์ ใจตุ้ย
4. เลขานุการ นางสาว สมสิทธิ์
5. ประชาสัมพันธ์ นางฉวีวรรณ ตะวงค์
6. ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ นางปราณี มหายศ
7. ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ นางวรรณ อรรถนิตย์
8. ฝ่ายการตลาด นางมุกดา แสนคำ

การแต่งตั้งคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้รับคัดเลือกมาจากคณะกรรมการของแต่ละหมู่ซึ่งทำหน้าที่บริหารจัดการงานกลุ่มทุกด้าน ดูแลความเรียบร้อย ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนหาตลาดให้กับกลุ่มสมาชิก นำสมาชิกไปออกร้านตามสถานที่ต่างๆ ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด เพื่อเผยแพร่จำหน่ายไม้กวาดลายดอกแก้ว

บทบาทและหน้าที่คณะกรรมการ

ประธานกลุ่ม นางเบญจมาศ น้อยผิวนวล เป็นผู้รับคำสั่งซื้อจากลูกค้า หาดลาด และเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพการผลิตไม้กวาดของสมาชิกให้ได้มาตรฐาน ควบคุมการขนส่งไม้กวาด รวมถึงการสอน และพัฒนาฝีมือการผลิตไม้กวาดให้แก่สมาชิก

รองประธาน นางโสภา ลือเรือง เป็นผู้ทำหน้าที่แทนประธาน ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกลุ่ม เมื่อไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

เลขานุการ นางสาว สมสิทธิ์ เป็นผู้รวบรวมไม้กวาดเพื่อส่งให้กับลูกค้าที่มาทำการติดต่อและติดต่อประสานงานกับเครือข่ายสมาชิกกลุ่ม หน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมถึงการจัดหาตลาดในการจำหน่ายสินค้า

เหรัญญิก นางแสงจันทร์ ใจตุ้ย เป็นผู้จัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายของกลุ่มฯ

ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ นางปราณี มหายศ และนางวรรณ อรรถนิตย์ มีหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพของสินค้า ฝ่ายประชาสัมพันธ์ นางฉวีวรรณ ตีวงค์ มีหน้าที่ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย

ฝ่ายการตลาด นางมุกดา แสนคำ มีหน้าที่จัดหาสถานที่จำหน่าย และนำผลิตภัณฑ์ออกจำหน่าย และรับคำสั่งซื้อจากลูกค้าที่มีความสนใจทั้งในและต่างประเทศ

สมาชิก สมาชิกวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพ ไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เป็นผู้ผลิตสินค้าตามความต้องการของตลาด และร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานของกลุ่ม

สำหรับการเข้าเป็นสมาชิก กลุ่มฯ เปิดโอกาสให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ และจะมีการสอนการผลิตไม้กวาดโดยวิทยากรที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ให้เกิดความชำนาญ และมีมาตรฐาน และเมื่อได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาฝีมือการจัดทำไม้กวาด ก็จะเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย

ผู้นำ

ผู้นำวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพ ไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ ได้มีวิธีการคัดเลือก ซึ่งคัดเลือกจากสมาชิกทั้งหมด 219 คน วิธีการคัดเลือกนั้นได้คัดเลือกจาก ผู้ที่มีความเสียสละให้แก่กลุ่ม ให้ความช่วยเหลือ และแนะนำกลุ่มได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ มีการวางแผนที่ดี มีการควบคุมการปฏิบัติงานของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีความกระตือรือร้น เป็นที่ยอมรับของชุมชน สังคม และสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิก นอกจากนี้ยังสามารถจัดหางบประมาณมาสนับสนุนให้แก่กลุ่มได้ ซึ่งการคัดเลือกนั้นใช้วิธีการ 1 คนต่อ 1 เสียง หรือ One man one vote ซึ่งผู้ที่ได้รับการคัดเลือกคือ นางเบญจมาศ น้อยผิวนวล

การมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของสมาชิกทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม เกิดความเต็มใจในการประสานความร่วมมือระหว่างกัน การตัดสินใจและวางแผนเป้าหมาย ของกลุ่มรวมกัน วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพ ไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วม กับสมาชิกและหน่วยงานภายนอก รวมถึงการติดต่อประสานงานในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่สมาชิกและนักเรียน นักศึกษา ผู้ติดเชื่อ และผู้ที่มีความสนใจ

3.2 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบใหม่

3.3 การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำ และกรรมการกลุ่ม ในการบริหารวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพ ไม้กวาดลายดอกแก้ว

3.4 การมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างขององค์กร

3.5 การมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัตถุดิบให้เพียงพอต่อความต้องการในการผลิต

3.6 การมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือกับชุมชน ผู้ด้อยโอกาส

3.7 การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมการแสดงสินค้า จากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในจังหวัดพะเยา และต่างจังหวัด เช่น ศูนย์อัญมณี งานแสดงสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เมืองทองธานี

2. การผลิต

การผลิตการวางแผนการผลิตเป็นการวางแผนและการตัดสินใจเพื่อการผลิตไม้กวาดลายดอกแก้วซึ่งมีหลักสำคัญในการผลิตให้ได้คุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาดใช้ต้นทุนต่ำ อันส่งผลให้การบริการ การผลิตเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด วิชาทฤษฎีชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้มีการวางแผนในการผลิตโดยเริ่มจากการจัดหาวัตถุดิบ ในการผลิตซึ่งประกอบด้วยวัตถุดิบหลัก วัตถุดิบรอง และวัสดุอุปกรณ์ การบริหารการผลิตของกลุ่มฯ จะควบคุมโดย ประธานกลุ่มฯ จะเป็นผู้กระจายคำสั่งซื้อให้สมาชิกผลิต เมื่อมีรายการสั่งซื้อจากลูกค้ามายังประธานกลุ่มฯ โดยลูกค้าจะกำหนดราคารับซื้อไว้ก่อนแล้วประธานจะต่อรองราคาหากเห็นว่าราคาต่ำไปจากนั้นประธาน กลุ่มฯ จะเรียกประชุมคณะกรรมการบริหารกลุ่ม เพื่อวางแผนการผลิต การกระจายรายการสั่งซื้อให้สมาชิก เพื่อให้ตรงตามรูปแบบ กำหนดส่งสินค้า และกำหนดราคารับซื้อจากสมาชิก จากนั้น จะประชุมสมาชิกเพื่อกระจายรายการสั่งซื้อและชี้แจงราคารับซื้อ หากมีสมาชิกเข้ามาใหม่ กลุ่มฯ จะให้วิทยากร หรือผู้ชำนาญการ ทำการสอนและให้สมาชิกใหม่ ทดลองทำ จนเกิดความชำนาญ และทำการผลิตต่อไป ลักษณะของการผลิตแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม โดยนำเอาเชือกไนลอนมาสาน เป็นลวดลาย ที่เรียกลายดอกแก้วนอกจากจะผลิตไม้กวาดยังมีผลิตภัณฑ์อื่น เช่น ปากกา ที่ใส่

ไม้จิ้มฟัน ซึ่งการทำไม้กวาดของกลุ่มเน้นลายดอกแก้ว ซึ่งเป็นลายที่ได้รับการถ่ายทอดมาตั้งแต่แรกและเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีลายน้ำไหล ลายตาลลายตัวหนังสือ เช่น OTOP

สถานประกอบการ

เดิมสมาชิกวิชาทฤษฎีชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จะผลิตไม้กวาดที่บ้านของสมาชิกเองและบางส่วนจะมารวมตัวกันผลิต ณ ศูนย์จำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลดงสุวรรณ แต่ปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลดงสุวรรณ ได้นำศูนย์จำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลดงสุวรรณ ไปจัดตั้งเป็นศูนย์สุขภาพของตำบลดงสุวรรณ จึงทำให้กลุ่มฯ ไม่มีอาคาร สถานที่สำหรับผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ปัจจุบันสมาชิกจะมารวมตัวกันผลิตไม้กวาด ณ ศาลาบริเวณหน้าบ้านของนางทองมัน ผดุงวงศ์ สมาชิกกลุ่มฯ ซึ่งอยู่ติดถนนสายดอกคำใต้ - เชียงคำ และจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์อยู่ในบริเวณนั้น

แรงงาน

สมาชิกวิชาทฤษฎีชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จะร่วมกันผลิตไม้กวาด โดยผ่านการสอนแนะ พัฒนา และฝึกอบรม ทำให้ไม้กวาด มีความสวยงาม คงทน เป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งประธานและรองประธานจะควบคุมการผลิตไม้กวาด ของสมาชิก และตรวจสอบคุณภาพการผลิตไม้กวาดของสมาชิกให้ได้มาตรฐานทุกครั้ง

กระบวนการผลิต

กระบวนการผลิตไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ดังนี้

1. วัสดุ อุปกรณ์การทำไม้กวาดลายดอกแก้ว
 2. ขั้นตอนการทำผลิตไม้กวาดลายดอกแก้ว
- วัตถุดิบการผลิตไม้กวาดลายดอกแก้ว ประกอบ

ด้วย กัง ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลัก จะออกในช่วงเดือนธันวาคม-มีนาคม ได้รับซื้อจากอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ไม้ด้านจะใช้ไม้หอม ไม้เสี้ยน ซึ่งจะรับซื้อจากกลุ่มสมาชิกที่นำมาจากป่าไม้ในชุมชน ฟาง หรือข้าวฟ่าง ส่วนใหญ่ชุมชนจะปลูกกันเอง กกราชินี ทางกลุ่มไปซื้อพันธุ์มาแล้วนำมาปลูกกันเองตามบ้านเพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบแทนฟาง หรือข้าวฟ่าง ปริมาณการผลิตของสมาชิก สมาชิกแต่ละคนจะผลิตทุกวัน สมาชิกบางคนผลิตตลอดทั้งวัน จะได้ประมาณ 7-10 ด้าม หลังจากได้รวบรวมได้กวาดก็จะมี การตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งผู้ที่ตรวจสอบคุณภาพเป็นสมาชิกที่มีความชำนาญ

ทักษะและความชำนาญของผู้ผลิต

วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว มีทักษะความชำนาญในการผลิต ซึ่งมีวิธี การทำงาน กลุ่มโดยได้รับการพัฒนาทางด้านทักษะจากการอบรม และมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสอน จนเกิดทักษะและจะแบ่งงานกันทำตามความถนัดของแต่ละบุคคล สามารถปรับปรุงคุณภาพการผลิตที่มีคุณภาพ ตลอดจนสามารถสร้างศักยภาพในการแข่งขันได้เป็นอย่างดี

3. การตลาด

การจัดจำหน่าย

วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ จัดจำหน่ายตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ซึ่งปัจจุบันนี้ลูกค้าได้ติดต่อประสานงานผ่านทางองค์การบริหารส่วนตำบลดงสุวรรณ ซึ่งสมาชิกได้นำมารวมกันไว้ที่ร้านค้า OTOP และหลังจากนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลดงสุวรรณก็จะจัดส่งให้ลูกค้าโดยส่งทางไปรษณีย์ รถ รสพ. ตามต่างจังหวัด เช่น สมุทรปราการ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ลำปาง นอกจากนี้ยังมีพ่อค้าเร่ มารับซื้อจากร้านค้า และสมาชิกนำมาออกร้าน บุท ของส่วนราชการ เช่น เมืองทองธานี งานถนนคนเดิน งานกาชาด และจำหน่ายที่ต่างจังหวัด และต่างประเทศ

การตั้งราคา

การตั้งราคาจะตั้งราคาโดยคำนวณจากต้นทุนการผลิต และรูปแบบของด้ามว่าจะยากหรือง่าย เพื่อให้วิธีการตั้งราคาของกลุ่มเป็นไปอย่างมีระบบ ไม้กวาดลายดอกแก้ว มีราคาขายด้ามละ 60 บาท ด้ามเล็ก ราคาด้ามละ 40 บาท ส่วนไม้กวาดที่ชาวบ้านที่ตั้งซื้อให้อีกชื่อหนึ่ง คือไม้กวาดกระเทยสานลายดอกแก้วขึ้นมา 1 ชั้น จะมีราคาการจำหน่ายด้ามละ 40 บาท ผลิตกันที่อื่น เช่น ที่ใส่ไม้จิ้มฟัน ราคาอันละ 40 บาท ปากกาด้ามละ 40 บาท ไม้เท้า อันละ 299 บาท

4. การเงิน

แหล่งเงินทุน

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ด้านเงินทุน ในเบื้องต้นทางกลุ่มได้มีการออมเงิน ของสมาชิก ซึ่งประกอบด้วย หมู่ที่ 1 มีการออมเป็นรายปี โดยมีการออมปีละ 240 บาท หมู่ที่ 2 มีการออมเป็นรายเดือน ในเดือนละ 20 บาท หมู่ที่ 3 มีการออมเป็นรายเดือนในเดือนละ 10 บาท ในหมู่ที่ 5 มีการออมเป็นรายสัปดาห์ สัปดาห์ละ 100 บาท และหมู่ที่ 8 มีการออมเป็นสัปดาห์ สัปดาห์ละ 25 บาท และนอกจากนี้ทางกลุ่มยังได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลดงสุวรรณ ดร.ไพโรจน์ ต้นบวรจง โครงการอยู่ดีมีสุขของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) งบประมาณ CEO. ที่สนับสนุนอุปกรณ์ และเครื่องมือในการผลิต ให้แก่สมาชิก

การจัดทำบัญชี

กลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ได้มีการจัดทำรายรับ - รายจ่าย อย่างง่าย ๆ ไม่มีแบบฟอร์มตามรูปแบบของการจัดทำบัญชี เนื่องจากทรัพยากรของกลุ่มฯ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำบัญชี แต่ก็ยังจัดทำด้วยความซื่อสัตย์ และโปร่งใส เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มฯ

สรุปผลข้อมูลปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดง สุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

จากการที่ผู้ศึกษา ได้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์ (Interview) ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ได้พบปัญหาและมีแนวทางแก้ไขดังนี้

ปัญหาของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว

ด้านการจัดองค์การ

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว มีสมาชิกลดลงเนื่องจากสมาชิกมีอายุมาก ซึ่งหากไม่มีการสืบทอดและฝึกให้กับคนรุ่นใหม่ในชุมชน จะส่งผลกระทบต่อกำลังการผลิตและการดำเนินงานในอนาคตได้

ด้านการผลิต

1. วัตถุดิบหลักคือกิ่ง ทำให้สมาชิกบางคนแพ้ และทำให้เกิดโรครภูมิแพ้
2. วัตถุดิบที่นำมาผลิต เช่น ฟาง มีความคงทนน้อย แดงหักง่าย มีแมลงเจาะ แข็ง และก่อนนำมาผลิตจะต้องนำไปแช่น้ำยาฟอกขาว ซึ่งน้ำยาฟอกขาวเป็นอันตรายต่อผิวหนัง
3. การผลิตทำให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพ คือ การออกแรงในการดึงเชือกเพื่อผูกกับกึ่งและฟางเพื่อไม่ให้หลุด ทำให้สมาชิกปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ และมีบาดแผลที่มือ
4. วัตถุดิบและค่าขนส่งขึ้นราคา

ด้านการเงิน

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ในการจัดทำบัญชีในการลงรายรับ-รายจ่าย วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ยังไม่ได้รับการจัดการที่ถูกต้องและสมาชิกในกลุ่มยังไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการลงบัญชีรายรับ - รายจ่าย

แนวทางแก้ไขปัญหา วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว

ด้านการจัดองค์การ

ส่งเสริมและอบรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชน ทางด้านการผลิตไม้กวาดลายดอกแก้ว เพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

ด้านการผลิต

1. ควรสวมเสื้อแขนยาว สวมถุงมือ และใช้ผ้าปิดจมูกเพื่อลดอาการแพ้เกสรก้าง
2. ใช้วัตถุดิบทดแทน เช่น กราซินี ซึ่งสมาชิกได้รณรงค์ปลูกในชุมชน เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบทดแทนต่อไป
3. ควรมีการรักษาสุขภาพ และหาวิธีป้องกันไม่ให้เกิดบาดแผลที่มือ เช่น การสวมถุงมือ
4. ซื้อวัตถุดิบกักตุนไว้ และรวบรวมไม้กวาดส่งให้กับลูกค้าที่ละมากๆ

ด้านการเงิน

มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และหน่วยงานของรัฐควรให้การสนับสนุนวิทยากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการจัดทำบัญชี เพื่อจัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิก

อภิปรายผล

การศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาวิสาหกิจชุมชน ของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบล ดงสุวรรณ อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดองค์การ โครงสร้างการทำงานผู้ผลิตไม้กวาด ลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ จังหวัดพะเยา ได้รวมตัวกันจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ใช้ชื่อว่า “วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบล ดงสุวรรณ อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา” มีการแบ่ง

โครงสร้างการบริหารงาน มีการแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจนซึ่งประกอบด้วย ประธานกลุ่มฯ รองประธาน เลขานุการ ทรัพยากร เป็นคณะกรรมการหลัก ซึ่งสอดคล้องกับ สมยศ นาวีการ (2543:14) กล่าวว่าไว้ว่าการจัดองค์การหมายถึง ภาระในการกำหนดจัดเตรียมความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดองค์การเกี่ยวข้องกับการบริหารสิ่งของและทรัพยากรต่างๆ กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกิจกรรมต่างๆ และพิจารณาให้ทราบถึงรายละเอียดของความยากง่ายของงานแต่ละตำแหน่ง เพื่อให้สามารถทราบถึงคุณสมบัติของคนที่ต้องการได้และสอดคล้องกับทฤษฎีของ Henri Fayor คือ (ธงชัย สันติวงษ์ 2545:33-38; อ้างอิงจาก Henri Fayor General and Industrial Management. 1964 : Unpaged) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดองค์การ การพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้งานต่างๆ สามารถดำเนินไปโดยมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี การจัดโครงสร้างองค์การคือการจัดโครงสร้างที่ประกอบด้วย การกำหนดตำแหน่งงาน การจัดกลุ่มงาน เป็นหน่วยมีแผนก หรือเป็นกอง การมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานโครงสร้างหน้าที่จะต้องสามารถชี้ชัดได้ว่าใครต้องทำงานอะไร และใครต้องรายงานใคร ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเป็นระเบียบในขณะปฏิบัติงานเป็นกลุ่มได้ดี และสอดคล้องกับลูเธอร์ กุลิกและโลนอล อุวิก (ภาพร ชันธหัตถ์.249:47-50; อ้างอิงจาก Luther Gulick and LanallUrwick. Paper on Sciences If Administration. 1973: 155) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดองค์การหรือจัดหน่วยงาน โดยการแบ่งงานขององค์การหรือของหน่วยงานเป็นหน่วยงานย่อย พร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบแต่ละส่วนงาน ตลอดจนกำหนดสายงานควบคุมดูแลและบังคับบัญชาในลักษณะหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วย (Auxiliary) พร้อมทั้งกำหนดช่วงการบังคับบัญชาด้วย และสอดคล้องกับ จีรพรรณ กาญจนจิตรา

(2540:10) ได้กล่าวไว้ว่าหลักและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ ให้สมาชิกรู้จักการดำเนินงานในรูปกลุ่มด้วยตนเองตามหลักการประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม่กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มฯ ตั้งแต่การจัดคนเข้าทำงานด้วยความสมัครใจของสมาชิก มีการสอนการผลิตไม้กวาด และร่วมกันพัฒนาศักยภาพการผลิตให้เชี่ยวชาญโดยวิทยากรที่เป็นสมาชิกในกลุ่ม และวิทยากรจากหน่วยงานต่างๆ และยังร่วมเป็นวิทยากรให้กับนักเรียน และผู้ติดเชื้อ ในสถานศึกษาและหน่วยงานในจังหวัดพะเยา นอกจากนี้ยังมีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เช่น การคัดเลือกประธาน รองประธาน เลขานุการ ทรัพยากร ของกลุ่มฯ โดยสมาชิก 1 คน มีสิทธิออกเสียง 1 คะแนนเสียง ซึ่งสอดคล้องกับ Cohen and Up (สุภัสรา บุญเรือง. 2551: 18; อ้างอิงจาก Cohen and Up Hoff. Cohen and Up Hoff.N.d. : Unpaged) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ประกอบด้วยการสนับสนุนทรัพยากรการบริหาร ประสานความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประกอบด้วยผลประโยชน์ ด้านวัสดุ สังคม และส่วนบุคคล

ด้านการผลิต วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้มีการวางแผนในการซื้อวัตถุดิบมาทำกตุณเพื่อให้สมาชิกได้มีการผลิตไม้กวาดตลอดทั้งปี ซึ่งสมาชิกจะผลิตไม้กวาดที่บ้านสมาชิกเอง โดยได้รับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุน ในการสนับสนุนทุนและอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ให้แก่สมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับ ลูเธอร์ กุลิกและโลนอล อุวิก (ภาพร ชันธหัตถ์.2549:47-50; อ้างอิงจาก Luther Gulick and LanallUrwick. Paper on Sciences If Administration. 1973) และสอดคล้องกับ จีรพรรณ กาญจนจิตรา (2540:10) ได้กล่าวไว้ว่าหลักและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพให้รู้จักแสวงหาความร่วมมือ

มือด้านเงินทุน การจำหน่ายทั้งภาครัฐและเอกชน วัตถุประสงค์การผลิตไม้กวาดลายดอกแก้ว ประกอบด้วย กัง ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลัก จะออกในช่วงเดือนธันวาคม - มีนาคม ได้รับซื้อจากอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ไม้ด้ามจะใช้ไม้หอบไม้เหี้ย ซึ่งจะรับซื้อจากกลุ่มสมาชิกที่นำมาจากป่าไม้ในชุมชน ฟาง หรือข้าวฟ่าง ส่วนใหญ่ชุมชนจะปลูกกันเอง กกราชินี ทางกลุ่มไปซื้อพันธุ์มาแล้วนำมาปลูกกันเองตามบ้านเพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบแทนฟาง หรือข้าวฟ่าง ปริมาณการผลิตของสมาชิก สมาชิกแต่ละคนจะผลิตทุกวัน สมาชิกบางคนผลิตตลอดทั้งวัน จะได้ประมาณ 7-10 ด้าม หลังจากได้รวบรวมไม้กวาดก็จะมีการตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งผู้ที่ตรวจสอบคุณภาพเป็นสมาชิกที่มีความชำนาญ สอดคล้องกับณรงค์ เพชรประเสริฐ (2542: 124) ได้อธิบายไว้ว่าปัจจัยกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวในปัจจุบันด้านการผลิต การผลิตของชุมชนที่ไม่มีปัญหาด้านวัตถุดิบ ต้นทุนการผลิตไม่สูง ความมีทักษะของผู้ผลิตทำให้สามารถปรับปรุงคุณภาพได้ ทั้งต้นทุนที่ไม่สูง และคุณภาพมาตรฐานจะสร้างศักยภาพของการแข่งขันในตลาดได้ดี ส่วนทักษะและความชำนาญ วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลงสุวรรณ์ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้มีการฝึกสอนจากสมาชิกรุ่นต่อรุ่นทางกลุ่มฯ จะส่งตัวแทนที่มีความจำดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไปฝึกอบรมจนเกิดความชำนาญแล้วนำมาสอนสมาชิกที่เข้ามาใหม่ และนำวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติม มีการพัฒนาตลาดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นลายไทยที่สมาชิกคิดประดิษฐ์ด้วยตนเอง ลายน้ำไหล ลายตาล ลายเกลียว ตัวหนังสือ เช่น OTOP และลายที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มฯ ก็คือ ยายดอกแก้ว สอดคล้องกับ ณรงค์ เพชรประเสริฐ (2542: 124) ได้อธิบายไว้ว่าปัจจัยกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวในปัจจุบันด้านการผลิต การผลิตของชุมชนที่ไม่มีปัญหาด้านวัตถุดิบ ต้นทุนการผลิตไม่สูง ความมีทักษะของผู้ผลิตทำให้สามารถปรับปรุงคุณภาพได้ ทั้งต้นทุนที่ไม่สูง และคุณภาพมาตรฐานจะสร้างศักยภาพของการแข่งขันในตลาดได้ดี

ด้านการตลาด การจัดจำหน่าย สมาชิกได้นำมารวมกันไว้ที่บ้านของประธาน รองประธาน และเลขานุการ หลังจากนั้นก็จะจัดส่งให้แก่หมู่เครือญาติโดยส่งทางไปรษณีย์ รถ รสพ. ตามต่างจังหวัด เช่น สมุทรปราการ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ลำปาง นอกจากนี้ยังมีพ่อค้าเร่มารับซื้อจากกลุ่มฯ และสมาชิกนำมาออกบ้าน บุก ของส่วนราชการเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้เป็นที่รู้จักแก่ประชาชน เช่น เมืองทองธานี งานถนนคนเดิน งานกาชาด ฯลฯ สอดคล้องกับ จีรพรธณ กาญจนจิตร (2540:10) ได้กล่าวไว้ว่าการตลาดควรมีขั้นตอนด้านการจัดนิทรรศการเผยแพร่ และแสดงผลการดำเนินงานการส่งเสริมอาชีพอย่างต่อเนื่องและส่งผลิตภัณฑ์ไปเผยแพร่หรือจำหน่ายยังศูนย์รวมผลิตภัณฑ์ การตั้งราคา วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลงสุวรรณ์ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา การตั้งราคาขายไม้กวาดลายดอกแก้ว จะมีการตั้งราคาขายจากการคำนวณต้นทุนการผลิต เพราะในบางปีวัตถุดิบขึ้นราคา จึงทำให้ทางกลุ่มฯ ไม่สามารถที่ขายในราคาเดิมได้ ทั้งนี้ราคาขายจะขายทั้งขายปลีก และขายส่งในราคาเดียวกัน

ด้านการเงิน แหล่งเงินทุนวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลงสุวรรณ์ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้มาจากการออมของสมาชิก และการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลงสุวรรณ์ ดร.ไพโรจน์ ต้นบวรจรง โครงการอยู่ดีมีสุขของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) งบประมาณของ CEO. ในการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ให้แก่สมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับ จีรพรธณ กาญจนจิตร (2540:10) ได้กล่าวไว้ว่า หลักและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพให้รู้จักแสวงหาความร่วมมือด้านเงินทุน การจำหน่ายทั้งภาครัฐและเอกชน และสอดคล้องกับ Cohen and Up (สุภัสรา บุญเรือง, 2551: 18; อ้างอิงจาก Cohen and Up Hoff. Cohen and Up Hoff.N.d. : Unpaged) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมปฏิบัติการต้องประกอบด้วย การสนับสนุน

ทรัพยากรการบริหาร การประสานความร่วมมือ การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบล ดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้มีการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายอย่างง่าย เนื่องจากทรัพยากรของกลุ่ม ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำบัญชี แต่ก็ยังจัดทำด้วยความซื่อสัตย์ และโปร่งใส เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มฯ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมยศ นาวิก (2543: 14) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารจัดการคือกระบวนการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยบุคคลอื่น การจัดคนเข้าทำงานให้จัดคนเข้าทำงานตามความรู้ความสามารถ และความชำนาญ หรือให้เหมาะสมกับงานเพื่อปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ควรให้ความสำคัญกับการวางแผนการตลาด หน่วยงานของ

รัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มฯ ในเรื่องช่องทางการตลาด จัดหาตลาดที่จะมารองรับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ให้มากขึ้น

2. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ควรให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชี หลักฐานทางการบัญชีที่ถูกต้องและครบถ้วน

3. หน่วยงานของรัฐควรส่งเสริมสนับสนุนด้านอาคาร สถานที่ในหมู่บ้าน เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะและการศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาเรื่องต้นทุนการผลิตของผลิตภัณฑ์ไม้กวาดลายดอกแก้ว เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนในการผลิต และแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต

เอกสารอ้างอิง

- การพัฒนาชุมชน, กรม. การพัฒนาชุมชน หลักและวิธีการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บางกอกบล็อก, 2530. **กระทรวงมหาดไทย. เพิ่มทุนทางปัญญาพัฒนาชุมชน SMART OTOP Program.** อุตรธานี : โรงพิมพ์สมานชัย, 2547 (อัดสำเนา) จิตติโส แก้วบุญเรือง. **การดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดลำปาง.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ. บธ.ม. (บริหารธุรกิจ) : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพสตรีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** ผลการวิจัยของบุคลากร คณะมนุษยศาสตร์ กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540.
- ชไมพร อุดมณพวิทยาและคณะ. **แนวทางในการพัฒนาธุรกิจชุมชนกลุ่มผู้แปรรูปผ้าใยถั่วเหลือง.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ) พะเยา : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2549.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. **ธุรกิจชุมชน เส้นทางที่เป็นไปได้.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย, 2542.
- ทองสุข พระบาง. **ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.** การศึกษาส่วนบุคคล (นปส.) : สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย, 2552.
- ธงชัย สันติวงษ์. **หลักการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์, 2545.

ธนาคาร เรืองศิลป์สุวิทย์. **การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานในจังหวัดเชียงใหม่**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. บธ.ม. (การจัดการทั่วไป) : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.

ภาพร ชันชัตต์. **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : อักษรพัฒน. (2549)

มณฑนา ข้าหาญ. **การศึกษาระบบการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนท้องถิ่นหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2547.

รุ่งทิพย์ เสมอเชื้อ. **การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป) เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2550.

วิจิต นันทสุวรรณ. **ขบวนการชุมชนใหม่**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาทรัพยากรชุมชน, 2547

สมยศ นาวิการ. **การบริหารและพฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, 2543

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอกคำใต้. **สรุปผลการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.**

2549. พะเยา : สำนักงานฯ, 2549. OTOP อำเภอดอกคำใต้. พะเยา : สำนักงานฯ, 2549.

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. **ผลิตดอก ผลิตผล ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น 49**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.cep.go.th>. 2550.

สุภัทรา บุญเรือง. **การศึกษากาการบริหารจัดการกลุ่มธุรกิจจักสานผักตบชวา**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป) เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2550.

สัวณ์ คิรินิรันดร์ และ กาวนา สายชู. **เอ็ม บี เอ แฮนด์บุ๊ก (MBA Handbook)**. กรุงเทพมหานคร : ซี แอนด์ เอ็น, 2548